

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ
ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2019

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ
ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΘΥΜΗΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ**

Επιμέλεια:

Καλώτα Άννα

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2019

Η Μονάδα Διασφάλισης Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΜΟΔΙΠΑΒ) προέβη στη δημοσίευση του παρακάτω οδηγού για την οργάνωση των σεμιναρίων του Πληροφοριακού Γραμματισμού. Σκοπός της δημοσίευσης του οδηγού είναι η παροχή επιπλέον πληροφοριών και οδηγιών για τη σύνταξη του σεμιναρίου και την ικανοποίηση των ολοένα και αυξανόμενων πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών.

Ευχαριστώ την Αρχειονόμο-Βιβλιοθηκονόμο κα Άννα Καλώτα, απασχολούμενη στη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΜΟΔΙΠΑΒ) του Συνδέσμου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) για την εξαιρετική εργασία που έκανε για τη σύνταξη, τεκμηρίωση και έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών για την οργάνωση σεμιναρίων Πληροφοριακού Γραμματισμού στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες.

Ελπίζω η εργασία να αποτελέσει ένα χρήσιμο βοήθημα για τις Βιβλιοθήκες που έχουν ήδη οργανώσει ή προγραμματίζουν σεμινάρια Πληροφοριακού Γραμματισμού.

Δρ Γεώργιος Ζάχος
Διευθυντής της Βιβλιοθήκης και Κέντρου
Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων
Επιστημονικώς Υπεύθυνος ΜΟΔΙΠΑΒ

Ιωάννινα
08/11/2019

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επιστημονική αλλά και η τεχνολογική εξέλιξη βασίζεται στην πληροφορία. Σήμερα η υπερπληροφόρηση θέτει ως προαπαιτούμενο τη σωστή τεκμηρίωση και αξιολόγηση των πληροφοριών με απώτερο σκοπό την επιβεβαίωση της αξιοπιστίας τους.

Ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της ζωής του εμπλουτίζει τις γνώσεις και δημιουργεί νέες ευκαιρίες για βελτίωση των συνθηκών της ζωής του.

Οι βιβλιοθηκονόμοι, οι υπεύθυνοι πληροφοριακών συστημάτων και οι καθηγητές των σχολών των Πανεπιστημίων διαμορφώνουν ύλη του σεμιναρίου Πληροφοριακού Γραμματισμού και ορίζουν τους στόχους.

Ο βιβλιοθηκονόμος οφείλει να οργανώσει σεμινάρια Πληροφοριακού Γραμματισμού και να λειτουργήσει ως ειδικός σύμβουλος προσφέροντας τις υπηρεσίες του.

Ο Πληροφοριακός Γραμματισμός είναι το σύνολο των δεξιοτήτων που αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων. Οι φοιτητές κατανοούν πώς παράγονται, πώς αποτιμώνται και πώς χρησιμοποιούνται και κυρίως πώς επαναχρησιμοποιούνται οι πληροφορίες. Στο τέλος των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει να γνωρίζουν τις στρατηγικές συγκέντρωσης πληροφοριών και να έχουν αναπτύξει τις δεξιότητες της κριτικής σκέψης, για να επιλέγουν, να απορρίπτουν, να συνθέτουν και να παρουσιάζουν πληροφορίες με νέο τρόπο, ώστε να επιλύουν τα πραγματικά προβλήματα¹.

Στο κείμενο παρουσιάζονται σύγχρονες πρακτικές, δίνεται περισσότερη έμφαση στις σύγχρονες έννοιες καθώς και στις διαδικασίες εκπαίδευσης στον Πληροφοριακό Γραμματισμό. Δίνονται οδηγίες για τη συγκέντρωση και την επεξεργασία του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί κατά τη διεξαγωγή των σεμιναρίων με σκοπό την ευελιξία στη

---

¹ Byerly, Greg and Brodie, Carolyn S. (1999). Information literacy skills models: defining the choices. Στο Learning and libraries in an information age: principles and practice. Ed. Barbara K. Stripling, Englewood: Littleton: Libraries Unlimited, σσ. 54-82.

διαχείριση των πηγών και όχι την προσαρμογή τους σε υπάρχοντα πρότυπα.

Ο υπεύθυνος του σεμιναρίου θα πρέπει να γνωρίζει όλες τις πηγές, τον τρόπο διάθεσής τους (πιθανούς περιορισμούς) και οφείλει να είναι πρόθυμος να απαντήσει στις ερωτήσεις των φοιτητών. Επίσης, πρέπει να συνεργαστεί με τους υπεύθυνους των πληροφοριακών συστημάτων με σκοπό την εγκατάσταση και τη χρήση των απαραίτητων εφαρμογών πολυμέσων.

Προτείνεται το σεμινάριο να γίνεται δυο ή τρεις φορές το μήνα ανάλογα από τον αριθμό των διαθέσιμων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ο χρόνος διεξαγωγής ορίζεται περίπου στις τέσσερις διδακτικές ώρες. Απαραίτητη είναι η επιγραμματική αναφορά στις Βάσεις Δεδομένων μέσω της Heal-Link που είναι διαθέσιμες τη συγκεκριμένη στιγμή καθώς και στον τρόπο αναζήτησης των πηγών στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης.

Αρχικά, ο υπεύθυνος θα πρέπει να εξηγήσει πώς ορίζονται οι έννοιες που περιγράφονται, πώς αξιολογούνται και πώς εφαρμόζονται.

Επιπλέον, δύο πρόσθετα στοιχεία τα οποία αναφέρονται στους μαθησιακούς στόχους που σχετίζονται με αυτές τις έννοιες είναι τα εξής:

- *εφαρμογές στην πράξη* με τις οποίες οι φοιτητές μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα την έννοια του Πληροφοριακού Γραμματισμού.
- *επιθυμητά αποτελέσματα* που αναφέρονται στη συναισθηματική κατάσταση ή στην αποτίμηση της διαδικασίας της μάθησης.

Το παρακάτω κείμενο είναι δομημένο σε έξι κεφάλαια. Το καθένα παραθέτει την κεντρική ιδέα και τα επιδιωκόμενα αποτελεσμάτων.

Τα έξι ζητήματα που αναλύονται είναι τα εξής:

- η συνάφεια ως βάση της αξιοπιστίας,
- η παραγωγή πληροφορίας ως διαδικασία,
- η αξία της πληροφορίας,
- η έρευνα ως ζητούμενο,
- η μελέτη ως συνομιλία,
- η αναζήτηση ως στρατηγική έρευνας.

Κάθε Βιβλιοθήκη θα πρέπει να αναπτύξει τα εργαλεία που ταιριάζουν καλύτερα στη δική της κατάσταση, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των επιθυμητών αποτελεσμάτων μετά το πέρας κάθε σεμιναρίου.

Η παρούσα έρευνα κάνει χρήση των προτάσεων και των κατευθύνσεων όπως καταγράφονται στην αντίστοιχη έρευνα του *Association of College & Research Libraries* με τίτλο *Framework for Information Literacy for Higher Education*².

---

²http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/issues/infolit/Framework_ILHE.pdf

Η Συνάφεια ως βάση Αξιοπιστίας

Οι πληροφοριακές πηγές αντανakλούν την εξειδίκευση και την αξιοπιστία των δημιουργών τους, αξιολογούνται με βάση τις πληροφοριακές ανάγκες και το πλαίσιο στο οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Είναι προφανές ότι η πληροφοριακή ανάγκη μπορεί να βοηθήσει στον προσδιορισμό της αξιοπιστίας που απαιτείται.

Οι ειδικοί κατανοούν την ανάγκη του καθορισμού της εγκυρότητας των πληροφοριών που δημιουργούνται από διαφορετικούς φορείς (πανεπιστήμια, δημόσιες υπηρεσίες κ.ά.) και αναγνωρίζουν τις προκαταλήψεις ορισμένων φορέων έναντι των άλλων, κυρίως σε ζητήματα κοσμοθεωρίας, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και πολιτιστικού προσανατολισμού.

Η κατανόηση της έννοιας της αξιοπιστίας βοηθά τους εκπαιδευόμενους να εξετάσουν με κριτικό πνεύμα όλα τα στοιχεία - είτε πρόκειται για μια σύντομη ιστορική αναδρομή στο blog είτε για μια διαδικασία αξιολόγησης των πηγών από αρμόδια επιτροπή (a peer-reviewed) - και την υποβολή συναφών ερωτήσεων σχετικά με τη προέλευση, το πλαίσιο και την καταλληλότητα της τρέχουσας πληροφοριακής ανάγκης. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αποδεχτούν την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων της έρευνας. Επίσης, μπορούν να βασίζονται στις βασικές αρχές της αξιοπιστίας των πηγών, όπως η μορφή της δημοσίευσης ή τα διαπιστευτήρια των συγγραφέων.

Εφαρμογή στην Πράξη

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- καθορίζουν διαφορετικούς τύπους αξιοπιστίας, όπως η εξειδίκευση σε ένα θέμα, η κοινωνική θέση (προϊστάμενος ή διευθυντής σε δημόσια υπηρεσία) ή εξειδικευμένη εμπειρία (συμμετοχή σε ένα ιστορικό γεγονός),
- χρησιμοποιούν ερευνητικά εργαλεία και δείκτες, για να καθορίσουν την αξιοπιστία των πηγών. Επιπλέον, καθορίζουν και τους παράγοντες που θα μπορούσαν να περιορίσουν την αξιοπιστία,

- κατανοούν ότι πολλοί κλάδοι έχουν αναγνωρίσει ως *αυθεντίες* τους πλέον αξιόπιστους ερευνητές και τα αποτελέσματα των δημοσιευμένων μελετών τους είναι γνωστά και καθιερωμένα,
- αναγνωρίζουν το έγκυρο περιεχόμενο των δημοσιεύσεων της αυθεντίας (είτε προέρχονται οι δημοσιεύσεις από επίσημο φορέα είτε από άλλη πηγή),
- κατανοούν την ολοένα και αυξανόμενη αποδοχή του πληροφοριακού συστήματος, όπου οι ειδικοί μπορούν να έχουν πρόσβαση να καταθέτουν τις εργασίες και να ακολουθεί η συζήτηση γύρω από αυτές.

Επιθυμητά Αποτελέσματα

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- αναπτύσσουν και διατηρούν ανοιχτές ορίζοντες, όταν αντιμετωπίζονται ποικίλες και αντικρουόμενες προοπτικές,
- παρακινούνται για την αναζήτηση επιπλέον αξιόπιστων πηγών,
- κατανοούν τη σημασία αξιολόγησης του περιεχομένου με κριτικό πνεύμα και βασίζεται ο καθένας στις δικές του αντιλήψεις και κοσμοθεωρίες,
- αμφισβητούν την παραδοσιακή έννοια της αξιοπιστίας και αναγνωρίζουν την αξία των διαφορετικών ιδεών και κοσμοθεωριών,
- συνειδητοποιούν ότι η διατήρηση των συγκεκριμένων απόψεων και ενεργειών απαιτεί συχνή αυτο-αξιολόγηση.

Η Παραγωγή Πληροφορίας ως Διαδικασία

Η πληροφορία δημιουργείται σε οποιαδήποτε μορφή με σκοπό τη μετάδοση ενός μηνύματος που διαχέεται μέσω της επιλεγμένης μεθόδου (δημοσιευμένο άρθρο, βιβλίο, έργα τέχνης κ. ά.). Οι επαναλαμβανόμενες διαδικασίες έρευνας, δημιουργίας, αναθεώρησης και διάδοσης πληροφοριών ποικίλουν και η τελική πληροφορία αναθεωρείται. Η παραγόμενη πληροφορία μπορεί να αποθηκευτεί σε διάφορες μορφές.

Οι μοναδικές δυνατότητες και οι περιορισμοί της κάθε διαδικασίας παραγωγής πληροφορίας καθώς και η πληροφοριακή ανάγκη που καλύπτεται καθορίζουν και τον τρόπο χρήσης των προϊόντων. Οι ειδικοί αναγνωρίζουν ότι οι πληροφορίες που έχουν δημιουργηθεί αποτυπώνονται και χρησιμοποιούνται με διαφορεικό τρόπο σε διαφορετικά περιβάλλοντα όπως ο ακαδημαϊκός και ο εργασιακός χώρος. Η δυναμική φύση της παραγωγής και της διάδοσης της πληροφορίας απαιτεί την κατανόηση των διαδικασιών όπως αυτές εξελίσσονται. Οι εκπαιδευόμενοι ξεκινούν να αναγνωρίζουν τη σημασία της διαδικασίας δημιουργίας και οδηγούνται σε ολοένα και πιο σύνθετες επιλογές, όταν τα πληροφοριακά συστήματα μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους για εξειδικευμένη πληροφόρηση.

Εφαρμογή στην Πράξη

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- αναφέρονται στις δυνατότητες και τους περιορισμούς της πληροφορίας, όπως αναπτύσσεται μέσω των διάφορων διαδικασιών δημιουργίας,
- αξιολογούν τη σχέση ανάμεσα στη διαδικασία δημιουργίας του πληροφοριακού προϊόντος και της ιδιαίτερης πληροφοριακής ανάγκης που καλύπτει,
- αξιοποιούν την παραδοσιακή και τη σύγχρονη διαδικασία δημιουργίας και διάδοσης πληροφοριών σε ένα συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο,
- αναγνωρίζουν ότι η πληροφορία μπορεί να γίνει ποικιλοτρόπως αντιληπτή, ανάλογα με τη μορφή στην οποία αποθηκεύεται και αποτυπώνεται,

- αξιολογούν τα διαφορετικά μέσα αποθήκευσης πληροφοριών με διαφορετικό περιεχόμενο,
- μεταφέρουν τη γνώση, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς των νέων πληροφοριακών προϊόντων,
- αναπτύσσουν τις δικές τους διαδικασίες δημιουργίας πληροφορίας, κατανοώντας την πιθανή επιρροή που θα ασκήσουν στην κατανόηση και αξιολόγηση των μηνυμάτων που θα μεταφερθούν.

Επιθυμητά Αποτελέσματα

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- αναζητούν τα χαρακτηριστικά των πληροφοριακών προϊόντων που ορίζουν τη διαδικασία δημιουργίας,
- αξιολογούν τη διαδικασία αντιστοίχισης της πληροφοριακής ανάγκης με την πληροφορία που θα παραχθεί,
- αποδέχονται το γεγονός ότι η δημιουργία πληροφοριών μπορεί να αρχίσει μέσω της επικοινωνίας με μια σειρά μορφών ή τρόπων λειτουργίας,
- αποδέχονται την αμφισημία γύρω από τη δυνητική αξία της δημιουργούμενης πληροφορίας,
- αντιστέκονται στην τάση εξίσωσης της μορφής που αποθηκεύεται η πληροφορία με τη διαδικασία δημιουργίας,
- κατανοούν τις διαφορετικές μεθόδους διάχυσης της πληροφορίας, προσπαθώντας να καλύψουν τους διαφορετικούς σκοπούς και τις ανάγκες.

Η αξία της Πληροφορίας

Οι πληροφορίες έχουν πολυδιάστατη αξία, ως εμπόρευμα, ως εκπαιδευτικό μέσο, ως μέσο επιρροής και κατανόησης του κόσμου. Τα νομικά και κοινωνικοοικονομικά συμφέροντα επηρεάζουν την παραγωγή και τη διάδοση πληροφοριών. Η αξία των πληροφοριών εκδηλώνεται σε διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών δημοσίευσης, πρόσβασης σε πληροφορίες, εμπορευματοποίησης προσωπικών πληροφοριών και τήρησης των νόμων περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να κατανοήσει την πολυεπίπεδη αξία της πληροφορίας σε ένα περιβάλλον, όπου οι ανοιχτές πληροφορίες οι συναφείς υπηρεσίες και η έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας αντιμετωπίζονται για πρώτη φορά μέσω κανόνων αναφοράς και των προειδοποιήσεων σχετικά με τη λογοκλοπή και τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως δημιουργοί και χρήστες των πληροφοριών αντιλαμβάνονται τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Οι ειδικοί κατανοούν ότι η αξία μπορεί να καθορίζεται από ισχυρά συμφέροντα. Επιπλέον, κατανοούν ότι ο κάθε χρήστης είναι υπεύθυνος για τη λήψη σκόπιμων και ενημερωμένων επιλογών σχετικά με το πότε θα συμμορφωθεί και πότε θα αμφισβητήσει τις τρέχουσες νομικές και κοινωνικοοικονομικές πρακτικές σχετικά με την αξία των πληροφοριών.

Εφαρμογή στην Πράξη

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- μπορούν να κατανοούν τις πρωτότυπες ιδέες των άλλων και να τις αξιολογούν χρησιμοποιώντας τα ορθά πρότυπα,
- κατανοούν ότι η πνευματική ιδιοκτησία είναι ένα νομικό και κοινωνικό δημιούργημα που ποικίλει ανάλογα με την κουλτούρα,
- διατυπώνουν τον σκοπό, ώστε να καθορίζονται τα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας, της εύλογης χρήσης και της ανοιχτής πρόσβασης,

- αναγνωρίζουν τα ζητήματα πρόσβασης ή έλλειψης πρόσβασης σε πηγές πληροφόρησης,
- κατανοούν το πώς η εμπορευματοποίηση των προσωπικών πληροφοριών και των διαδικτυακών αναζητήσεων επηρεάζουν την πληροφορία που παράγεται ή διαχέεται ηλεκτρονικώς,
- μπορούν να προβούν σε κατάλληλες διαδικτυακές αναζητήσεις σεβόμενοι τη νομοθεσία σχετικά με την ιδιωτική ζωή και την εμπορευματοποίηση προσωπικών δεδομένων.

Επιθυμητά Αποτελέσματα

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- σέβονται τις πρωτότυπες ιδέες των άλλων,
- αξιολογούν τις δυνατότητες, τον χρόνο και τις προσπάθειες που απαιτούνται για την παραγωγή της γνώσης,
- αυτοαξιολογούνται ως συμμετέχοντες στην παραγωγή της πληροφορίας και όχι ως καταναλωτές της.

Η Έρευνα ως Ζητούμενο

Η έρευνα είναι επαναλαμβανόμενη και βασίζεται ενίοτε στην ολοένα και αυξανόμενη πολυπλοκότητα ή/και στις νέες ερωτήσεις των οποίων οι απαντήσεις δημιουργούν νέες ερωτήσεις ή ερευνητικά ζητούμενα σε όλα τα πεδία. Οι ειδικοί αναγνωρίζουν την προσπάθεια συνεργασίας μεταξύ των επιστημόνων αποδεικνύοντας ότι πολλές φορές οι διαφωνίες ενισχύουν τον εποικοδομητικό διάλογο. Η συγκεκριμένη διαδικασία έρευνας επεκτείνεται και πέρα από τον ακαδημαϊκό κόσμο κυρίως στην κοινωνία, επιλύοντας επαγγελματικά και κοινωνικά προβλήματα. Το φάσμα της έρευνας εκτείνεται από την απάντηση απλών ερωτημάτων που βασίζεται στην επανάληψη της υπάρχουσας γνώσης μέχρι και την έρευνα για την απάντηση των σύνθετων ερωτημάτων, όπου χρησιμοποιούνται ερευνητικές μέθοδοι με διαφορετικές κατευθύνσεις. Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν πώς να αποκτούν ικανότητες στρατηγικής έρευνας, υιοθετώντας κάποια μέθοδο από τις πολλές που έχουν στη διάθεσή τους.

Εφαρμογή στην Πράξη

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- διαμορφώνουν τα ερωτήματα για τη διεξαγωγή της έρευνας βασιζόμενοι στα κενά των πληροφοριών ή στην επανεξέταση των υφιστάμενων, πιθανόν αντικρουόμενων πληροφοριών,
- καθορίζουν το κατάλληλο επίπεδο έρευνας,
- ασχολούνται με την πολύπλευρη έρευνα, διαιρώντας τα βασικά ερωτήματα σε πιο απλά και περιορίζοντας τον σκοπό της,
- χρησιμοποιούν διαφορετικές ερευνητικές μεθόδους, με βάση την ανάγκη, την κατάσταση και τον τύπο της έρευνας,
- παρακολουθούν τη συλλογή πληροφοριών και αξιολογούν τα κενά και τις αδυναμίες,
- οργανώνουν την πληροφορία με συστηματικό τρόπο,
- συνθέτουν ιδέες που συγκεντρώνονται από πολλαπλές πηγές,

- διατυπώνουν τα συμπεράσματα με βάση την ανάλυση και την ερμηνεία των πληροφοριών.

Επιθυμητά Αποτελέσματα

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- αξιολογούν τα ερωτήματα τα οποία μπορεί αρχικά να χαρακτηριστούν ως απλά και στη συνέχεια ως πιο περίπλοκα,
- αξιοποιούν την περιέργεια για την ανάπτυξη ερωτημάτων και την εκμάθηση νέων ερευνητικών μεθόδων,
- διατηρούν κριτική στάση,
- διατηρούν την ψυχραιμία, την προσαρμοστικότητα και την ευελιξία, ώστε να μπορεί να αναγνωριστεί η ασάφεια και να ενισχυθεί η διαδικασία έρευνας,
- αναζητούν επιπλέον προοπτικές για τη συλλογή και την αξιολόγηση των πληροφοριών,
- αναζητούν την κατάλληλη βοήθεια, όταν απαιτηθεί,
- συμμορφώνονται με τις δεοντολογικές και νομικές γραμμές στη συγκέντρωση και χρήση των πληροφοριών,
- επιδεικνύουν ταπεινοφροσύνη (π.χ. αναγνώριση των δικών τους πνευματικών και βιοματικών περιορισμών).

Η Μελέτη ως Συνομιλία

Οι κοινότητες των μελετητών, των ερευνητών και των επαγγελματιών ασχολούνται με τις νέες ανακαλύψεις που επιτυγχάνονται μετά από πολυετή μελέτη. Η έρευνα σε ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς τομείς είναι μια διδακτική πρακτική στην οποία οι ιδέες διατυπώνονται, συζητούνται και ζυγίζονται κατά το πέρασμα των χρόνων. Οι ειδικοί αναζητούν απαντήσεις σε σύνθετα ζητήματα, αντιλαμβάνονται ότι ένα συγκεκριμένο ερώτημα μπορεί να αξιολογηθεί από πολλές οπτικές ως μέρος μιας συνεχιζόμενης έρευνας. Επιπλέον, κατανοούν ότι, ενώ πολλά ερωτήματα έχουν απαντηθεί μέσω της ερευνητικής διαδικασίας, κάποιο συγκεκριμένο ερώτημα μπορεί να μην έχει μόνο μια απάντηση (συνεπώς οι ειδικοί αναζητούν πολλές απαντήσεις, και όχι αυτές με τις οποίες είναι σχετικοί). Οι συγκεκριμένες προοπτικές μπορούν να αναφέρονται στον δικό τους επαγγελματικό τομέα ή και σε άλλα επιστημονικά πεδία. Ενώ οι εκπαιδευόμενοι και οι ειδικοί μπορούν να συμμετάσχουν στη συζήτηση, οι δομές εξουσίας δύνανται να επηρεάσουν την ικανότητά τους να συμμετέχουν. Η εξοικείωση με τις πηγές, τα δεδομένα, τις μεθόδους και τους τρόπους της έρευνας μπορούν να βοηθήσουν τους αρχάριους να συμμετάσχουν στην έρευνα. Οι νέες μορφές των ακαδημαϊκών και ερευνητικών αναζητήσεων μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες για περαιτέρω συμμετοχή των αρχαρίων στην συζήτηση. Οι αναφορές σε προϋπάρχουσες έρευνες είναι υποχρεωτικές. Ενισχύουν τη συνέχιση της συζήτησης και τη συμμετοχή νέων ερευνητών.

Εφαρμογή στην Πράξη

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- αναφέρονται στο έργο άλλων για την παραγωγή της δικής τους πληροφορίας,
- συμμετέχουν στην ακαδημαϊκή συζήτηση στο ανάλογο επίπεδο,

όπως σε μια τοπική διαδικτυακή κοινωνία, καθοδηγούμενη συζήτηση, σεμινάριο για έρευνα σε προπτυχιακό επίπεδο, παρουσίαση σε συνέδρια και αφίσες συνεδρίων,

- καθορίζουν τα εμπόδια για την συμμετοχή στην συζήτηση δια μέσου άλλων οδών,
- αξιολογούν με κριτικό τρόπο τη συνεισφορά άλλων σε περιβάλλοντα συμμετοχικής διαδικασίας,
- προσδιορίζουν τη συμβολή συγκεκριμένων άρθρων και βιβλίων και άλλων επιστημονικών ανακοινώσεων,
- συνοψίζουν τις αλλαγές καθώς και τις μελλοντικές προοπτικές στην πάροδο του χρόνου σε ένα συγκεκριμένο ζήτημα,
- αναγνωρίζουν ότι ένα επιστημονικό αποτέλεσμα μπορεί να μην αποτελεί τη μόνη ή την πλειοψηφική οπτική.

Επιθυμητά Αποτελέσματα

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- κατανοούν ότι συμμετέχουν σε ακαδημαϊκή συζήτηση και όχι στον ορισμό του τελικού αποτελέσματος,
- αναθεωρούν τις απόψεις τους ως συμμετέχοντες στην ακαδημαϊκή συζήτηση και ως καταναλωτές της πληροφορίας,
- κατανοούν ότι οι ακαδημαϊκές συζητήσεις λαμβάνουν χώρα σε διάφορα μέρη,
- κατανοούν την ευθύνη της συμμετοχής στη συζήτηση από διαφορετικές πλευρές,
- αξιολογούν το αποτέλεσμα όχι μόνο του συμμετέχοντα αλλά και άλλων.

Η Αναζήτηση ως Στρατηγική Έρευνας

Η αναζήτηση πληροφοριών είναι συχνά εκτός συγκεκριμένης γραμμής και επαναλαμβανόμενη. Απαιτεί την αξιολόγηση μιας σειράς πληροφοριακών πηγών. Η διαδικασία της αναζήτησης συχνά αρχίζει με μια ερώτηση που ορίζει τη διαδικασία της εύρεσης των απαραίτητων πληροφοριών. Η αναζήτηση εντοπίζει τόσο τις πιθανές σχετικές πηγές, όσο και τα μέσα πρόσβασης στις πηγές αυτές.

Οι ειδικοί κατανοούν ότι η αναζήτηση πληροφοριών είναι μια πολύπλοκη εμπειρία που επηρεάζει και επηρεάζεται από τις γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές καταβολές του ερευνητή. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να αναζητήσουν συγκεκριμένες πηγές, ενώ οι ειδικοί μπορούν να αναζητήσουν περισσότερες και πιο εξειδικευμένες, για να εντοπίσουν την πλέον κατάλληλη πληροφορία. Ομοίως οι εκπαιδευόμενοι τείνουν να χρησιμοποιούν συγκεκριμένες στρατηγικές αναζήτησης, ενώ οι ειδικοί επιλέγουν περισσότερες ανάλογα με τις πηγές, τον σκοπό και το περιεχόμενο των πληροφοριακών αναγκών.

Εφαρμογή στην Πράξη

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- καθορίζουν τον σκοπό της εργασίας που απαιτείται για την κάλυψη των ερευνητικών αναγκών,
- εντοπίζουν οργανισμούς, υπηρεσίες, ακαδημαϊκά ιδρύματα, οργανισμούς, κυβερνήσεις και βιομηχανίες, που πιθανόν να παράγουν πληροφορία για ένα θέμα και να καθορίζουν την πρόσβαση στην συγκεκριμένη πληροφορία,
- χρησιμοποιούν αποκλίνουσα και συγκλίνουσα σκέψη (π.χ. επιλογή της καλύτερης πηγής) κατά την αναζήτηση,
- ορίζουν τις πληροφοριακές ανάγκες και τους τρόπους αναζήτησης για τον εντοπισμό των κατάλληλων ερευνητικών εργαλείων,
- σχεδιάζουν και αξιολογούν τις ανάγκες με σκοπό την βελτίωση των εργαλείων αναζήτησης,
- κατανοούν το πώς τα συστήματα πληροφοριών (π.χ. συλλογή

καταγεγραμμένων πληροφοριών) οργανώνονται, προκειμένου να έχουν πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες,

- χρησιμοποιούν διαφορετικούς τύπους γλωσσών αναζήτησης (π.χ. ελεγχόμενο λεξιλόγιο, λέξεις-κλειδιά, φυσική γλώσσα),
- διαχειρίζονται μεθόδους αναζήτησης των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Επιθυμητά Αποτελέσματα

Οι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι αναπτύσσουν τις δυνατότητές τους στον Πληροφοριακό Γραμματισμό:

- παρουσιάζουν ευελιξία και δημιουργικότητα,
- κατανοούν ότι οι πρώτες προσπάθειες αναζήτησης δεν παράγουν πάντα επαρκή αποτελέσματα,
- κατανοούν ότι οι πηγές πληροφόρησης ποικίλουν σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με το περιεχόμενο και τη μορφή τους και έχουν ποικίλη σημασία και αξία, ανάλογα με τις ανάγκες και τη φύση της αναζήτησης,
- ζητείται η βοήθεια των ειδικών, όπως οι βιβλιοθηκονόμοι, οι ερευνητές και οι επαγγελματίες,
- αναγνωρίζεται η αξία της περιήγησης και άλλων μεθόδων συλλογής πληροφοριών,
- συμμετέχουν στις προκλήσεις της αναζήτησης και κατανόησης της επάρκειας των πηγών.